

DİNAR MI? GİNGLER (GEYİKLER) Mİ? GINGLER-GİNLER'DEN DİNAR'A

DİNAR OR GİNGLER (GEYİKLER)? FROM GİNGLER TO DİNAR

Tuncer BAYKARA*

Özet

Bu makalede, günümüzde Afyonkarahisar iline bağlı bir ilçe merkezi olan Dinar'ın adı kökeni itibarıyla tarihsel bir incelemeye tabi tutulmuştur. Yanlış bir bilgi olarak Dinar'ın Osmanlı Devleti zamanındaki adının “Apemeia” olduğu, 1800'lü yıllarda bu ismin Geyikler'e dönüştüğü, sonrasında ise İngiliz bir arkeolog tarafından Dinar isminin kullanıldığı yazılmaktadır. Oysa bu makalede de görüldüğü gibi kasabanın Türk dönemindeki adı hiçbir zaman Apemeia olmamış, baştan itibaren “Gingler/Ginler” şeklindeki yazım Arap alfabesiyle yazılan harflerin telaffuzundan kaynaklanan bir durumla Geyikler/Keyikler” şeklinde okunup yazılmıştır. Gingler/Ginler telaffuzu ise zaman içinde halk ağzında bozularak Dinar şekline dönüşmüştür.

Anahtar Kelimeler: Geyikler, Gingler, Dinar, Yer adları

Abstract

From a historical onomastic perspective, this article analyzes the etymological origins of the name “Dinar,” one of the districts of modern Afyonkarahisar. In scholarship it has been often misleadingly assumed that under the Ottoman rule the toponym of Dinar was Apemeia which evolved into Geyikler in the 1800s. Based on this assumption, it has been also argued that the term Dinar was used then by a British archeologist. However, as this article reveals, Ottomans never used the term Apemeia for Dinar. Even from the very beginning, its name written as Gingler/Ginler with Arabic scripts was used as Geyikler/Keyikler due to the permeability between Arabic and Ottoman pronunciation. Later, the term Gingler/Ginler gradually transformed into Dinar in the local vernaculars.

Keywords: Geyikler, Gingler, Dinar, Toponymies

Benim tarih anlayışında, coğrafyanın yani üzerinde yaşanan mekânın büyük önemi vardır. Coğrafyanın bilinen fizikî özelliklerinin yanı sıra beşerî şartlarından birisi yer adlarıdır¹. Ülkemiz ve Türk âleminin yer adlarıyla ve onların temel

* Prof. Dr., Emekli öğretim üyesi.

¹ Yer adlarıyla bir dilci olarak ciddi şekilde uğraşanlardan birisi rahmetli Hasan Eren (1919-2007)dir: “Yer Adlarımızın Dili”, *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı, Belleten*, 1965, (Ankara 1966), s. 155-165. H.Eren'in bazı isimlere ait ayrı araştırmaları da vardır.

özellikleri ile eskiden beri ilgilenen, birçok yazı kaleme almış bir araştırmacıyım. Yayımlanmış ilk araştırmam “Bodrum Adına Dair”, Nisan 1981'de Belleten'de çıkmıştır². Bundan önce de daha başka yerlerde benzeri yazılarım yayımlanmıştır. Mesela, anlamını ve mahiyetini pek çözemediğim iki yerden birisi olan “Uşak Hakkında”³ başlıklı yazım bunlardan birisidir. O çalışmada Uşak adının, bilinen Türkçe yer adlarıyla pek bağdaşmadığını, üzerinde araştırmaya devam edeceğimi de ayrıca belirtmiş idim. Yine orada mahiyetini tam çözemediğimi ifade ettiğim diğer isim de **Dinar** idi. Bu arada benim yer adlarıyla ilgili olarak çalışmalarım ve yazılarım devam etti. “Türk Şehircilik Tarihinden: Hatun Şehirleri”⁴, “Bir Türk Kültürü Gerçeği: Kızkulesi”⁵ hakkındaki ilk yazılarım gibi. Bu arada Türk âlemindeki yer adları ile Anadolu arasındaki benzerlik için de bir Çin kaynağı üzerinde, Çinli meslektaşım Dr. T'ang Chi'in yardımıyla yaptığım inceleme, 11-13 Eylül 1984'de Ankara'daki *Türk Yer Adları Sempozyumu*'na bildiri olarak sunulmuş, aynı senede yayımlanmış idi⁶.

Bu arada Osmanlı tahrir defterlerini yer adları açısından ele alan bir kitabım da Türk Tarih Kurumu'nda yayımlanmıştır⁷. Osmanlı dönemi kayıtlarında, şehirlerde bir mahalle adı olarak geçen **Şehreküstü** ismi de, birçok yazı ve bildiriye konu olmuştur⁸.

Anadolu'daki yer adlarının önemli bir kesimi, Türklerin kendi yer adı verme geleneklerine göre koydukları isimlerdir. Önemli merkezler veya iskân yerlerinin isimleri ise, Türk öncesi dönemin adının Türkçeleşmiş şeklidir. Bu vakıayı şöyle hayal etmiştim: Türkler 1071 sonrasında bir yerleşme yerine, köye, kasabaya veya şehre geldiklerinde, rastladıkları yerlilere orasının ismini soruyorlardı. Bu isim orada yerli halk da bulunduğundan uygun bir Türkçe telaffuz ile sonra devam edebiliyordu. “Laodikeia” antik şehir yerleşmelerinin Türkler devrinde Lâdik diye devam etmesi gibi. Dev boyutlu yapıları, mesela Hipodromu olan antik şehirlere verilen Bodrum ismi, bize kalırsa bu “hipodrom”un bozulmuş şekli olmalı idi⁹. Bazı şehirler ise insan/iskân bakımından boş olmalı ki, Türkler oraya kendi usullerine göre ad/isim koymuşlardır: Ak-şehir, Kır-şehir, Ak-saray, Tonguzlu vs. gibi¹⁰.

² *Belleten*, XLV(2)/178, (Nisan 1981), s. 5-8.

³ *Uşak Halk Eğitimi Dergisi*, Yıl: 1, Sayı: 6, (Ocak 1979), s. 8-9.

⁴ *Belleten*, XLIV/175, (Temmuz 1980), s. 497-510.

⁵ *VIII. Türk Tarih Kongresi, (Ankara, 11-15 Ekim 1976), Kongreye Sunulan Bildiriler*, II, Ankara 1981, s. 961-968.

⁶ “Anadolu Yer Adlarının Orta Asya'daki Benzerleri Üzerine Bir Kaynak”, *Türk Yer Adları Sempozyumu Bildirileri*, Ankara 1985, s. 265-273.

⁷ *Hıms ve Malazgirt Sancakları Yer Adları*, Ankara 1991.

⁸ “Şehre-küstü”, *III. Milletlerarası Türk Folklor Kongresi Bildirileri*, Cilt II, Ankara 1986, s. 67-73.

⁹ Tuncer Baykara, “Bodrum Adına Dair”, s. 8.

¹⁰ Tuncer Baykara, *Türkiye'nin Sosyal ve İktisadi Tarihi*, Ankara 2000, s. 30.

Şimdi **Dinar** adına gelebiliriz:

“Dinar” adı ile ilgili olarak Dinar Kaymakamlığı'nın internet sitesinde, 16.01.2013 tarihinde şunları okudum ve üzüldüm: “Osmanlı devrinin son yıllarına kadar süren APEMEİA adı, 1800'lü yılların sonlarına doğru "GEYİKLER" olmuş, 1860'arda buralara gelen William Martin Leake adında bir İngiliz arkeolog, bir zenginlik ve varlık simgesi olarak GEYİKLER'e "Dinar" adını koymuştur.”¹¹.

Bu yazıda yanlışlıklar iç içe girmiştir; Demek ki Dinar ile ilgili ciddi bir araştırma söz konusu değildir. Apameia adı hiçbir Osmanlı devri belgesinde veya kitaplarında geçmez. Dinar'a uğramayan W. M. Leake'e Geyikler'i Dinar'a çevirtmeleri ayrı bir garabet. Neyse biz kendi araştırmalarımıza bakalım.

Yukarıda da değindiğimiz gibi, günümüzdeki şehir yer isimlerinden benim yöremdeki ikisini bir türlü çözemiordum. Bunlar “Uşak” ve “Dinar” idi. Uşak, Osmanlı döneminde de Arap harfleriyle benzer imlada yazılıyordu. Fakat Dinar hiç de öyle değildir. Arap harfleriyle burası kef, ye, kef, lam ve r ile (كيفلر) yazılıyor, standart olarak Geyikler/Keyikler okunuyordu. Nitekim ben de 1988'de çıkan *Anadolu'nun Tarihi Coğrafyasına Giriş* kitabımda Arşivdeki XVI. yüzyıl defterlerinden naklen bu ismi hep **Geyikler** okuyup yazmıştım¹².

Anlaşıyor ki bizler, orada oturmayanlar ve o iskân yerinde oturan halkın oraya ne dediğini bilmeyenler Arap harfli yazılı ismi **Geyikler** okuyorduk. Oralıların kendi memleketlerine ne ad verdiklerini ancak gözlemciler veya seyyahlardan öğrenebilirdik. Evliya ve Kâtip Çelebi de Arap harfleri ile Geyikler imlasını vermektedirler. Buna karşılık oradan geçen yabancı seyyahlar, Latin alfabesi ile farklı bazı imlalarla söz etmektedirler.

Seyyahların veya yöre ile ilgili araştırmacıların eserlerinin basım tarihlerine göre, Apamea'nın yerindeki Türk yerleşmesinin ismi ile ilgili olarak şöyle bir imla görülür:

1. Buranın adından ilk söz eden 1739'da, Dinar'a uğramamakla birlikte, bu yöredeki, Işıklı'dan Sandıklı'ya geçen R. Pockocke (1704-1765)'dur: **Dingare**. Onun bu imlasını 1765'lerde Honaz'a kadar gelen R. Chandler (1738-1810) de nakletmektedir¹³. Hatta 1826'da Dinar'a gelen ve aşağıda da söz konusu edilecek olan F.V.J. Arundell de **Dingare** imlasını nakletmekte, fakat kendisi bizzat Dinar'ı gördüğünde oradan **Deenare** imlasıyla da söz etmektedir. Chandler, mesela

¹¹ http://www.dinar.gov.tr/default_B0.aspx?content=47 (son erişim: 16.05.2015).

¹² Buradan Geyikler olarak söz edişim: *Anadolu'nun Tarihi Coğrafyasına Giriş: I, Türk Devri İdari Taksimatı*, Ankara 1988, s. 183, 220, 234; fakat 2015'de Bilge Kültür-Sanat'tan çıkan 3. baskısında Ginler olarak düzeltilmiştir: s. 169.

¹³ R. Pockocke, *Voyages de R. Pockocke*, Volume V, Paris 1772, s. 153; R. Chandler, *Travels in Asia Minor and Greece*, Oxford 1835, s. 301. Bu iki seyyahın kitabının birçok baskısı vardır.

Denizli'den Denizli, Arundelle ise Denizli diye söz ettiklerinden halkın ifadelerini yansıttıkları açıktır.

2. 1824, W.M. Leake, **DİNGLAR**¹⁴
3. 1826/1828, 1834, F.V.J. Arundell, **DEENARE**¹⁵
4. 1832, J.A. Cramer, **DİNGLARE-DEENARE**¹⁶
5. 1840, Hamilton, **DEENAİRE, DİNEİR**¹⁷
6. 1853, Waddington, **DİNLER**¹⁸
7. 1873, C. Mostras, **DİNAİR** = Dinayır (d.n.ayr)¹⁹
8. 1892, G. Weber, **DINAİR**²⁰
9. 1893, H. Ouvre, **DİNEİR**²¹
10. 1894, Vital Cuinet, **DINAİRE**²²
11. 1895, J. Murray, **DİNEİR** veya **GEYİKLER**²³

Genellikle yazılışından dolayı, gerçek telaffuzunu bilmeyenlerin Geyikler okumaları, bilenleri rahatsız etmiş olmalı ki, *Hüdavendigâr Vilayeti Salnameleri*'nin 1310/1894'den sonrakilerinde, Karahisar-ı Afyon kazaları arasında Sandıklı'dan sonra Geyikler nam-ı diğer Dinar denmeye başlar. Bu ifade sonraki Salnamelerin

¹⁴ W. M. Leake (1777-1860), *Journal of a Tour in Asia Minor*, London 1924, s. 165-166. Leake 1800'de İstanbul'dan Kıbrıs'a gitmiş, dönmüştür; Dinar'a uğramadan Keçiborlu'dan kuzeye gitmiş, fakat antik devirdeki şehrin şimdiki adının **Dinglar** olduğunu belirtmiştir.

¹⁵ F.V.J. Arundell (1780-1846), *Seven Churches in Asia Minor*, London 1828; *Discoveries in Asia Minor*, London 1834, s. 32. Arundell her iki seyahatinde 1826 ve 1833 yıllarında Dinar'a uğramış, **Deenare** diye bu adı tam **Dinar** okunacak şekilde kaydetmiştir.

¹⁶ J. A. Cramer, *A Geographical and Historical Description of Asia Minor*, II, Oxford 1832, s. 51. Yazarın Apamea, yani Dinar'a uğrayıp uğramadığını bilmiyoruz.

¹⁷ W. J. Hamilton, *Researches in Asia Minor, Pontus and Armenia*, London 1842. Hamilton seyahatini 1835-1836 yıllarında yapmış, Apameia harabeleri için Dinar'a uğramıştır.

¹⁸ W. H. Waddington, *Voyage en Asie-mineure au point de vu numismatique*, Paris 1853, s. 12. Yazarın bizzat Dinar'ı görüp görmediği belirsizdir.

¹⁹ C. Mostras, 1873'de St. Petersburg'da basılan, fakat 1863'de hazırladığı belirtilen kitabında **Dineyir** okunacak şekilde eski harfle yazıyor. Anlam olarak da "*Menderes üstünde, Denizli livası, Aydın eyaletinde, Asya Türkiyesinin bucağı*" denmektedir. Burada Geyikler yoktur; indeksinde ise kelimeyi aksanlı olarak **Denair** olarak yazmaktadır, C. Mostras, *Osmanlı İmparatorluğu Coğrafyası Sözlüğü*, çev. Ömer Öztürk, İstanbul 2012, s. 91.

²⁰ G. Weber, *Dinair, (Gueikler), Celenes, Apamae Cibotos*, Besançon 1892.

²¹ H. Ouvre, *Un mois en Phrygie*, Paris 1896, s. 186.

²² V. Cuinel, *La Turquie d'Asie*, IV, Paris 1894, s. 244, 246.

²³ J. Murray, *Handbook for travellers...*, London 1895. Bu rehberin 1840'dan itibaren birçok baskısı vardır. Rehber olduğundan başka kaynakları kullanarak bu bilgiyi vermiştir. 1840 baskısında sadece **DİNEİR** demektedir.

1325/1909'a kadar yayımlanan nüshalarında da aynen devam eder²⁴. Dolayısıyla erken devir Türkiye coğrafyacıları artık bu yer adının “Geyikler” okunuşu yanında Dinar'ı da yazacaklardır. 1890'lı yıllardaki böyle yeni bir adlandırma, muhtemelen okunuş kargaşalığına son vermek amacıyla yapılmış olmalıdır.

Salname'de, “Gıngler/ Ginler” diye telaffuz edilmesi gereken ismi, “nam-ı diğer” ile de olsa Dinar yazılmasının etkisi hemen görülmüştür. 1895'de basılan Ahmed Cemal'in *Coğrafya-yı Osmanî*'sinde²⁵ Osmanlı Asya'sındaki demiryolları anlatılırken Sarayköy'den Dinar'a giden hattın da söz edilmektedir.

Bu yer, yakın, en azından yüz seneyi aşkın bir süredir artık **Dinar** olarak bilinmekte, yazılıp söylenmektedir. Bununla birlikte resmen “Gıngler nam-ı diğer Dinar”ın sadece “Dinar” şekline dönüşmesi 13 Mart 1912 tarihli Vilayet teklifi üzerine 28 Mart 1912 tarihinde resmen kabul edilmiştir²⁶. Ancak önceleri yaygın olarak “Geyikler” imlası da devam etmekteydi. Mesela Binbaşı Ali Rıza'nın *Atlaslı Memalik-i Osmanîye Coğrafyası*²⁷ adlı eserinde Hüdavendigar Vilayeti'nin Karahisar-ı Sahip Sancağı'na bağlı Sandıklı Kazası'nın nahiyeleri arasında Şeyhlü, Geyikler ve Tazkırı sayılmaktadır. 1928'de eski harflerle yayımlanan Kaymakam Mehmed Rüşdi ve Muallim Mehmed Abdülkadir'in eseri olan *Mükemmel ve Mufassal Türkiye Cumhuriyeti Atlası*'ndaki haritada burası açıkça **Dınar** diye D+i+n+a+r biçiminde yazılmıştır²⁸.

Faik Sabri'nin 1929'da Devlet Matbaasında basılan ve liseler için yazılan *Türkiye Coğrafyası* kitabında, Merkez yaylası mıntkasındaki Afyon Karahisar Vilayeti'ne bağlı kazalar arasında Dinar (Geyikler) vardır. Demek Dinar imlası tercih edilmiş ama eski kayıtları yansıttığından Geyikler okunuşu da devam ettirilmiştir²⁹.

Öncelikle şunu açıkça belirleyelim: Selçuklu ve Beylikler devrinden şimdilik Dinar ismi ile ilgili bir bilgimiz, yani kayıt yoktur. Fakat Osmanlı döneminde burası, uzun yüzyıllar Kütahya Sancağı'na bağlı olarak zikredilmiştir. Çoğu zaman

²⁴ 1316/1898 tarihli *Aydın Vilayeti Salnamesi* (19. Defa, s. 85), demiryolunun Sarayköy'den Dinar'a kadar 13 Ekim 1889'da uzatıldığını belirtir. 1904 tarihinden sonraki durum için bk. *Hüdavendigar Vilayeti Salnamesi*, 1322/1904, 31. Defa, s. 245: **Gıngler nam-ı diğer Dınar**. Salnamenin sonraki yıllarında da bu kayıt ve imla devam eder: *1324 Salnamesi*, s. 469.

²⁵ İstanbul, Mekteb-i Harbiye Matbaası, Temmuz 1311, s. 131. Nitekim Demiryolu kumpanyası ile yapılan uzatma mukavelesinin Türkçesinde eski harfli imlada, nun dan sonra elif olmadığından **Diner** okunacak şekildedir. Ancak 1890/1307 salnamesinin Latin harfli olarak basımında bu hem Diner (s. 322), hem Dinar okunmuştur (s. 307). Ancak okunuşu Diner olmalıdır. Bk. *Aydın Vilayeti Sâlnâmesi*, R. 1307/H. 1308, Haz. İbrahim Câvid, Ankara 2010.

²⁶ Mehmet Özalp, *Marsyas'ın İlinden: Gelenia, Apameia Cibitos, Geyikler, Dinar*, İzmir 2010, s. 48.

²⁷ İstanbul 1318/19, s. 125.

²⁸ İstanbul 1928.

²⁹ Faik Sabri, *Türkiye Coğrafyası*, İstanbul 1929, s. 199.

Homa'nın bir nahiyesi kimi zaman ise birlikte anılmışlardır: Homa ve Gingler/Ginler gibi. Yukarda XVI. yüzyıl Osmanlı tahrir defterlerinden naklen kitabımda Geyikler diye yazdığımı nakletmiş idim.

Gelelim meseleyi çözmemize: Arap alfabeli imlada özellikle kef harfı, bazen n veya ng de okunduğundan, okunuşlar yanılabilir. Denizli, eski yazıyla Dekizli diye yazılmakta idi. Denizli ismi çok yaygın olmasa, uzakta yaşayanlar onu da pekâlâ Denizli/Dengizli yerine Dekizli okuyabilirlerdi. Biz de böyle düşünerek Geyikler okunuşundaki ikinci “k” “=kef”in ng veya n okunması ihtimalini düşünmüştük. Böylece ismi Geyikler değil, **Ginler** veya **Gingler** olabiliyordu. Mahalli ağız araştırmalarında oraya ne dendiğini maalesef tespit edemedik. Ama araştıracağız elbette. Seyyahlardan bazılarının kaydettiği isimler, **Dinler** ve **Dingler** bu tahminimizi doğrulamaktadır.

Tabii burada G nin D ye dönüşmesi ayrı bir problem olarak göze çarpıyor. Bu meseleyi de rahmetli amcam kısmen çözmüştür. 1903 doğumlu olup bilgilerini doğrudan çevresindeki insanlardan alan Hakkı Amcam, 1980'li yıllarda konuşurken Dinar'dan, “Gingler” olarak söz etmiştir. Benim dışımdaki hemen herkes bunu Dinar/Dingler olarak algılayabilirdi. Zaten mesele zihnimde olduğundan ben, konunun önemini vurgulamayarak tekrar dahi ettirmedim. Çünkü böyle durumlarda muhatabımda, söylediğinin, kitabî bilgilere uymadığından ayıplanma korkusu bulunabiliyordu. Tekrar bir vesile ile konuyu açtım ve hemen aynı telaffuza dikkat ettim. Gingler/Gingler %40, fakat Dingler %60 ihtimal idi.

Mahalli telaffuza dair bir kayıt, A. Caferoğlu'nun yayınladığı Aydın yöresi ağızlarından örneklerde de geçmektedir³⁰. Musa Karan'ın Karacasu Ali Emmiler köyünden naklettiği Koca Mustafa Türküsü'nde, iki yerde Dinlaer/Dinler imlası göze çarpmaktadır. “*Dinlar gaymakamı gessin yanına*” ifadesi vardır. Burada türküyü yazıya geçiren muhtemelen Dinar'ı bildiğinden baştaki sesi, “D” olarak tespit etmiştir. Oysa ben Amcamda bunu daha çok “G” gibi algılamıştım.

Şu halde mesele artık kesin olarak çözülmüştür: Biz yabancıların kitabî olarak **Geyikler** okuduğu imla, aslında yöresel gerçeğe uygun olarak **Geyingler/Gingler/Ginler** okunması gerekmekte idi. Fakat bu imlayı ve okunuşu mahalli ağızlardan da tahkik ederek kesinleştirecek ve yaygınlaştıracak bir Dinarlı okumuş çıkmamıştır. Muhtemelen onların da zihnini, biz **Gingler** diye büyüklerimizden duyduk, bu Dinar da nereden çıktı diyenler olmuştur. Fakat onlar, çocukluklarında okudukları devletin coğrafya kitabında ve öteki resmi yayınlarında da Dinar imlasını görünce bu düşüncelerini yüksek sesle dillendirememişlerdir. Hem Dinar çok bilinen bir kelime olup, kaymakamlığın da yorumu üzere “zenginlik ve varlık”

³⁰ Ahmet Caferoğlu, “Aydın İlimi Ağızlarından Örnekler ve Etnografya Bakımından Özellikleri”, *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı, Belleten*, 1965, (Ankara 1966), s. 1-28, türkü: 21-22 sahifelerdedir.

sembolü olabilirdi. Çünkü Dinar eski ve yeni âlemde altın paralara verilen bu isimdir. Hem şarkta (İslam diyarlarında Dinar altın paralara denilir), hem garpte Avrupa'da bazı devletlerin tarihteki resmi parası da dinar/denarus id.³¹ Böyle olunca Dinar adı kolaylıkla bir temel bulmuş, bu yaygınlaşmıştır.

Bize göre Dinar adının aslı olan Ging/gin-gen, Türkçede çok kullanılır bir kelimedir. Nezdimizdeki *Vilayetname*de Hacı Sultan'ın menakıbı kısmında kef, y, kef olarak geçer. Ging/gen; yer, ıssız, işlenmemiş, bakir yerler olarak halk arasında kullanılmaktadır. Dinar'ın bulunduğu topraklar demek ki Türkler geldiğinde **gen** yer olmuş olmalı ki çoğul yapılmış, Geyikler=Gingler/Ginler olmuştur.

Denizli tarihi kitabımda ben bu ismi genellikle Dinar=Gingler olarak belirtmişim.

Sonuç olarak Gingler/Ginler telaffuzu çok yaygın olmadığından ve ilk bakışta Denizli'deki Deniz gibi bir anlamı olmadığından kenarda kalmıştır. Fakat *Dinar, Gingler/Ginler*'in bozulmuş bir şekli olarak XIX yüzyıl ortalarından itibaren yerel entellektüeller arasında yaygınlaşmıştır. Ancak Apameia adı, birçok yabancı gözlemcinin de dikkat ettiği üzere Türkler arasında hiç ama hiçbir zaman kullanılmamıştır. Bunun sebebi, Türkler buraya geldiklerinde yerli halktan kimsenin orada oturmayışdır. Eğer oturanlar olsaydı, Türkler bu yerin ismini sorup öğrenirler, belki de ismi bir başka şekilde devam ettirirlerdi. Oysa Apameia ile Gingler veya Geyikler arasında söyleyiş olarak hiçbir bağ görülüyor. Demek ki Gingler/Ginler, Türklerin bağımsız olarak koydukları bir isimdir.

Kaynaklar

1316 *Tarihli Salname-i Vilayet-i Aydın*, 19. Defa.

1322 *Tarihli Salname-i Vilayet-i Hüdavendigâr*, 31. Defa.

1324 *Tarihli Salname-i Vilayet-i Hüdavendigâr*, 33. Defa.

Ahmed Cemal, *Coğrafya-yı Osmanî*, İstanbul, Mekteb-i Harbiye Matbaası, Temmuz 1311.

Ali Rıza, *Atlaslı Memalik-i Osmanîye Coğrafyası*, İstanbul 1318/19.

Arundell, F.V.J., *Discoveries in Asia Minor*, London 1834.

_____, *Seven Churches in Asia Minor*, London 1828.

Aydın Vilayeti Sâlnâmesi, R. 1307/H. 1308, Haz. İbrahim Câvid, Ankara 2010.

³¹ M. Bahaeddin, *Türkçe Lügat*, İkbâl Kütüphanesi, 534a: “Eski zamanın bir nevi altın parası ki bir lira çeyreği kıymetinde idi”; W.H. Redhouse, *A Turkish and English Lexicon*, İstanbul 1890, 940a: “on şilin değerinde bir eski altın para”. Keza bk. Ferit Devellioğlu, *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat*, Ankara 1970, s. 222. Öteki dünya dillerinde de altın para anlamındadır. Dinar'a dair son çalışma, 5 kişilik bir yazar heyetinin kaleme aldığı ve Dinar Belediyesiince 2014'de yayımlanan *Dinar Tarihi* isimli eserdir.

- Baykara, Tuncer, “Anadolu Yer Adlarının Orta Asya'daki Benzerleri Üzerine Bir Kaynak”, *Türk Yer Adları Sempozyumu Bildirileri*, Ankara 1985, s. 265-273.
- _____, “Bir Türk Kültürü Gerçeği: Kızkulesi”, *VIII. Türk Tarih Kongresi, (Ankara, 11-15 Ekim 1976), Kongreye Sunulan Bildiriler*, II, Ankara 1981, s. 961-968.
- _____, “Bodrum Adına Dair”, *Belleten*, XLV(2)/178, (Nisan 1981), s. 5-8.
- _____, “Şehre-küstü”, *III. Milletlerarası Türk Folklor Kongresi Bildirileri*, Cilt II, Ankara 1986, s. 67-73.
- _____, “Türk Şehircilik Tarihinden: Hatun Şehirleri”, *Belleten*, XLIV/175, (Temmuz 1980), s. 497-510.
- _____, “Uşak Hakkında”, *Uşak Halk Eğitimi Dergisi*, Yıl: 1, Sayı: 6, (Ocak 1979), s. 8-9.
- _____, *Anadolu'nun Tarihi Coğrafyasına Giriş: I, Türk Devri İdari Taksimatı*, Ankara 1988. 3. Baskı, İstanbul 2015.
- _____, *Hıms ve Malazgirt Sancakları Yer Adları*, Ankara 1991.
- _____, *Türkiye'nin Sosyal ve İktisadi Tarihi*, Ankara 2000.
- Caferoğlu, Ahmet, “Aydın İlimi Ağızlarından Örnekler ve Etnografya Bakımından Özellikleri”, *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı, Belleten*, 1965, (Ankara 1966), s. 1-28.
- Chandler, Richard, *Travels in Asia Minor and Greece*, Oxford 1835.
- Cramer, J.A., *A Geographical and Historical Description of Asia Minor*, II, Oxford 1832.
- Cuinel, V., *La Turquie d'Asie*, IV, Paris 1894.
- Devellioğlu, Ferit, *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat*, Ankara 1970.
- Eren, Hasan, “Yer Adlarımızın Dili”, *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı, Belleten*, 1965, (Ankara 1966), s. 155-165.
- Faik Sabri, *Türkiye Coğrafyası*, İstanbul 1929.
- Hamilton, W.J., *Researches in Asia Minor, Pontus and Armenia*, London 1842.
- Leake, W.M., *Journal of a Tour in Asia Minor*, London 1924.
- M. Bahaeddin, *Türkçe Lügat*, İktbal Kütüphanesi.
- Mehmed Rüşdi-Muallim Mehmed Abdülkadir, *Mükemmel ve Mufassal Türkiye Cumhuriyeti Atlası*, İstanbul 1928.
- Mostras, C., *Osmanlı İmparatorluğu Coğrafyası Sözlüğü*, (çev. Ömer Öztürk), İstanbul 2000.
- Murray, J., *Handbook for travellers...*, London 1895.
- Ouvre, H., *Un mois en Phrygie*, Paris 1896.
- Özalp, Mehmet, *Marsyas'ın İliinden: Gelenia, Apameia Cibitos, Geyikler, Dinar*, İzmir 2010.
- Pockocke, Richard, *Voyages de Richard Pockocke*, V, Paris 1772.
- Redhouse, W.H., *A Turkish and English Lexicon*, İstanbul 1890.
- Waddington, W.H., *Voyage en Asie-mineure au point de vu numismatique*, Paris 1853.
- Weber, G., *Dinair, (Gueikler), Celenes, Apamae Cibotos*, Besançon 1892.
- http://www.dinar.gov.tr/default_B0.aspx?content=47 (son erişim: 16.05.2015).